

BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITY
FACULTY OF LETTERS
HUNGAROLOGY STUDIES DOCTORAL SCHOOL

LOCAL HISTORY AS NARRATIVE IDENTITY
The Cult of Mayor George Bernády in Târgu-Mureş

PHD THESIS
SUMMARY

Doctoral supervisor:

Prof. univ. dr. Keszeg Vilmos

PhD candidate:

György (Veress) Imola

Cluj-Napoca

2013

Table of content

Introduction.....	6
1. THE CONTEXT OF THE SCIENTIFIC RESEARCH, RESOURCES, METHODS.....	9
1.1. Use of terms. The interdisciplinary definiteness of the topic.....	9
1.2. The theoretical and scientific-historical aspects.....	10
1.2.1. The issues of the knowledge of the past: history, memory, era-awareness.....	10
1.2.2. The past becomes patrimony, the local history.....	15
1.2.3. City historiography, urbanization research.....	18
1.2.4. Local history and narrative identity.....	26
1.2.5. Remembrance and invented traditions.....	31
1.2.6. Collective identity manifesting in social figments: a modern myth, cult.....	33
1.2.7. The central figure of the myth and cult: the hero.....	43
1.3. The sources of the research.....	50
1.3.1. Documents of the turn of the century.....	50
1.3.2. The documents of the period of silence.....	53
1.3.3. The documents of the post-1990 remembrance.....	54
1.4. The methodological framework of the research.....	61
1.4.1. The ethnography of talking, discourse analysis, content analysis.....	61
1.4.2. The biographical method.....	64
1.4.3. The analysis of the formation and functioning of the mental map.....	65
1.4.4. Life-history of objects, the object-population theory.....	67
1.4.5. The analysis of the commemoration ceremonies as research of customs.....	68
1.5. Summary.....	69
2. THE BERNÁDY-ERA IN THE CITY – HISTORY OF TÂRGU-MUREŞ.....	71
2.1. Novum Forum Sicularum – the city until the 20 th century.....	71
2.2. The career of George Bernády and the age of the city-development.....	75
2.3. The era after the ‘happy times of peace’.....	82
3. HERO-CREATING AND GROUND-BREAKING ATTITUDES DURING THE FIRST MAYORALTY OF GEORGE BERNÁDY.....	86
3.1. The image of George Bernády and his era in the contemporary press.....	89
3.1.1. The use of media genres.....	89
3.1.2. The nature of the newspaper articles.....	91
3.1.3. The participants in the discourse on Bernády.....	93
3.1.4. George Bernády’s displayed qualities.....	94
3.1.5. George Bernády’s displayed activities.....	98
3.1.6. The milieu’s attitude towards George Bernády.....	100
3.1.7. The tone of the examined articles.....	104
3.1.8. The degree of awareness of the turn of the era.....	105
3.1.9. The legacy of the content analysis.....	108
3.2. Summary: the age of hero-creation.....	109

4. THE IMPACT OF THE HISTORICAL EVENTS ON FURTHER WALK OF LIFE AND ITS RECEPTION.....	114
4.1. The five years of his being chief bailiff.....	114
4.2. The time of his withdrawal.....	120
4.3. The first period of his political activity for the minority status.....	121
4.4. The time of his second mayoralty.....	125
4.5. The second period of his political activity for the minority status.....	128
4.6. Summary: the changing Bernády-image.....	133
5. THE LOCAL IDENTITY OF THE HUNGARIANS IN TÂRGU-MUREŞ BETWEEN 1940 AND 1989.....	134
5.1. The display of the local history and commemorative texts in the media in Târgu-Mureş between 1940 and 1989.....	137
5.1.1. The time of the Hungarian authority (1940–1944).....	137
5.1.2. The era of the Stalinist ideology (1944–1953).....	139
5.1.3. The period of the ideological crisis (1953–1965).....	144
5.1.4. The Ceauşescu-era (1965–1989).....	150
5.2. The memories of George Bernády and his age in the light of personal memoirs.....	157
5.3. Summary: the narrow limits of memory.....	164
6. THE PUBLIC PERIOD OF THE LOCAL HISTORY: GEORGE BERNÁDY’S CULT AFTER 1990.....	167
6.1. The representations of the cult of George Bernády.....	169
6.2. The ritual manifestation of the cult – the Bernády-Days.....	175
6.2.1. The definition of the event.....	175
6.2.2. The course, system and rhythms of the actions and gestures.....	176
6.2.3. Individuals, roles and characters.....	177
6.2.4. Space-time structures.....	179
6.2.5. Ritual texts, festive speech events.....	181
6.2.6. Objects.....	183
6.2.7. The function of the Bernády-Days.....	185
6.3. Symbolic space occupancy as a result of the cult.....	187
6.3.1. Symbolic space occupancy of the Hungarian ethnicity.....	187
6.3.2. Competing parallelism between ethnicities.....	193
6.4. Summary: the role of the cult in the life of the reminiscent community.....	197
7. THESIS.....	199
References.....	205
Annex.....	228
I. Press from the beginning of the 20th century.....	229
a. <i>Székely Lapok</i>	229
b. <i>Székely Ellenzék</i>	426
c. <i>Maros-Vásárhely</i>	487

<i>d. Közérdek</i>	532
<i>e. Reggeli Újság</i>	550
II. The press of the age of silence	564
<i>a. Székely Szó</i>	564
<i>b. Vörös Zászló</i>	571
III. The press after 1989	597
<i>Népújság</i>	597
IV. Interviews	619
<i>a. Borbély László</i>	619
<i>b. Keresztes Gyula</i>	620
<i>c. Nagy Miklós Kund</i>	628
<i>d. Simon György</i>	633
<i>e. Spielmann Sebestyén Mihály</i>	636
V. Texts	647
VI. Photographs	651

Keywords: memory, local history, urbanization, hero, cult, modern myth, narratives, narrative identity

In my research I have analyzed the manifestation of an urban public identity focusing on the outstanding era of the local history, the time of urbanization with his city-building Mayor. In the course of the research of the cult and remembrance I have highlighted the measure of the activation of these phenomena in this era, what was there function, to what extent can they be considered public, and what kind of narratives did they display. I have used both written and oral sources in my work. I have named as written records the press releases of the beginning of the 20th century, George Bernády's papers, contemporary publications and the press materials, publications of the different political systems that occurred by 1990, which I have selected to be fit for the research. Furthermore, other source materials for the analysis were the articles published in the period after 1990, web sites, local publications; at the same time I have used interviews with a few members of the reminiscent community and the information gathered in the course of my participant observation. I have processed the collected materials by the means of the methods of the speaking ethnography, discourse analysis, content analysis, the biographical method, the analysis of the formation and functioning of the mental space, the life story of the objects, the object-population theory and the custom-research methods.

I have analysed memory as a collective product, a constructive, re-creative phenomena shaped by the community. I have considered the memory segment referring to George Bernády and his era a symbolism by which the us-sense, us-consciousness of the referred Hungarian ethnic community of Târgu-Mureş is achieved, the collective identity is defined. I have emphasized the aspect of the concept of the national identity, the analysis providing a good example of its applicability in the political sphere. In this sense we may speak – in the public discourse – of the political identity of the two distinct ethnic groups whose main features are actually the continuous public display, the often occurring manipulation, and the pursuit of the reinforcement of the national identity. As the form of expression of the identity I have indicated the storytelling that enables the distribution of the community's self-image, the moulding of the memory, the activation of the past. The storytelling that comes into effect through memory creates the world-representation of the local community, and this serves as a historical trauma

processing, while allowing the history to become patrimonial. Thus, the display of the knowledge regarding the society here becomes the expression of the narrative identity.

In a local social group the public display of the local history might be a suitable strategy to initiate the relationship between successors and ancestors. The local history can be placed in an era in the same manner as the world history. The selected periods of the past of the given community always adapt plastically to the present situation where they may provide an explanation of certain situations. The community creates its own narrative world around the selected segments of the local history, by which it emphasizes their national identity, displaying it in public. The central driving force of the process is the narrative identity that may be valued as the representation of the local history.

Depending on the current situation of the local society the time of the myth may come and it may bring explanation and reassurance in the unstable situations. If the community represents the myth by rituals, images and narratives, we can start talking about a cult. The identity of a memory-community is manifested in a cult built around a mythical figure; we may observe this in the storytelling and ritual actions pertinent to the cult.

In the case of my research the collective memory is focused on a cultural hero of the past and the age he had determined. From among the favourable elements of myths, in this case a zero point, an era, the heyday of urbanization appears, as well as a period in which a certain kind of phenomenon – namely the period of peacetime Hungary – is present for the last time, and then it disappears. The memory mechanisms examined in every era have highlighted that in Târgu-Mureş the myth, which was the basis of the cult of George Bernády, may periodically change. These versions of the myth always surface as stories and they are personified in the given person. The remembrance of George Bernády's traits and activities becomes the initiator of connection between the past and present, the expression of the versions of the myth, which I considered worthy of being called narratives.

I have elaborated the course of the analysis in every era of the myth-versions and the narratives based on the opportunities offered by the resources. On this basis I have distinguished four eras: the first one is the time of the primary urbanization from the beginning of the 20th century; during the research of this age the image distributed in the media about George Bernády and the urbanization, the expectations of the media were outlined; the second is the period between the completion of George Bernády's first mayoralty and the date of his death, in which

the way the historic events influenced the image of the cult hero and his activity was revealed; in the third period I have discussed both the time of the Hungarian authority between 1940 and 1944 and the long period of the subsequent Communist regime, during which time, due to the restriction of the experiencing the national identity, only a moderate degree of display of the local history took place; respectively the fourth period, the real time of the cult of George Bernády, the period that lasts since 1989 up to this date, which is characterized by the cult-generation by the political elite according to their purposes.

The age of George Bernády's first mayoralty. The political council siding with the city leader venerates the mayor – granting him the qualities of an intellectual, politician, and economist as well – ordaining him a hero due to his civil virtues and modernization activities. According to the source texts the townspeople also expressed their appreciation towards the city leader but in many cases they are forced to endure the significant disadvantage of construction, innovative work, and the uncomfortable, stressful conditions. In the discourse of the examined media, the mayor and his activity appears to be controversial, depending on the political orientation. According to the press the phenomenon of the turn of the century is definitely conscious. The created image of the situation of the city and the mayor is, at this time, also, shaped by the intellectuals. We may talk about the moment of the urban renewal, which is linked to George Bernády's activity as a mayor from their point of view. They present the city leader to the same extent a local patriot, a patriot and a europeer. On the average he appears as a local hero uplifting Târgu-Mureș under the cultural and administrative aspects, fighting for his nation, who represents the interests of the community, and whom the posterity will surely remember. His figure can now be inserted in the narrative of the city, city-building, urbanization, the achievement of the middle class status, and the nation, in which the development of all aspects of social life, modernization, the search for Western models, traditionalism, the idea of national unity, the values of Szekely national identity fit well together.

From the beginning of George Bernády's mayoralty to the Second Vienna Award. Together with the end of the most productive period of the city-building mayor, the political situation of the country – and the city – changes as well. These changes – the First World War and the change of the state borders – are influential in the career and the so-far-valid image of George Bernády. From 1913 onward, although the praising tone of the discourse will still exist for a few more years, the texts distributed in the press about him will be significantly diminished.

At the end of his mayoralty they almost disappear for a while. After his return in 1920 only his political actions are mainly displayed. His changing of his party affiliation results in the so-to-say neutralization of the formerly created image of him. Due to the very small number of texts the Bernády-image that is displayed in the press after 1930 can no longer be called a discourse, despite the fact that his name is mentioned again with recognition. His representation as a local hero only occurs in the cases when there are opportunities to talk about his first mayoralty. This also justifies the fact that the local community considers the moment of urbanization inseparable from the name of George Bernády, and his productive ten years are still recorded as a turn of an era. During this period the display of the hero struggling for national ideals – even if only in a small degree and not continuously – carries within itself the narratives of the new statehood after the events of Trianon, national survival and transylvaniam.

Between 1940 and 1989. The identity representations that appear in the press under the Hungarian authority after the Second Vienna Award are proven as insufficient this time as in the future. Although the wording of the texts is more open, more daring, due to the lack of intensity I didn't see fit to entirely separate this era from the communist era. From the point of view of the memory of George Bernády and his era, the long period of socialism can be considered the period of forced silence. I mention here a conscious forgetting mechanism, the so called ordered forgetting which can be observed in the limitation of the local public history discourse. The identity representations that occur very limitedly in the press concern the history of the city as a whole, the name and era of George Bernády appear to the same extent and intensity as all the other personalities and events. The commemorative texts could only speak about those celebrities of the Hungarian culture – alongside the Romanian and foreign eminent personalities – whose work and activities could be linked in some ways to the communist ideal of nation-unification. I have reached a similar conclusion after the analysis of the data providers' recollections. Though the intellectual stratum of the minority of the period was aware of the fact that the suppression of ethnic cultures leads to the loss of identity, but it had little opportunity to fight one way or another against it. The concealment of the cultural values and objects, the scattered voicing of the local and national past in the realms of literature or science, solidarity with the revolution in the parent state, the strengthening of the of the national identity proved to be such opportunities in the young generation through which the implementation of the identity-preservation became possible. In all of these George Bernády and his era had no more prominent

role than other eras or famous personalities of Târgu-Mureş. I regard every manifestation of the preservation of the Hungarian culture through the means of texts or actions a part of the narrative of the national survival.

After 1989. George Bernády's person appears again as a hero, a great man whose qualities and actions correspond to the imaginary world of the community that was condemned to silence, to the social ideals that embody the interests and expectations of the community. As a result, around the prominent personality of the local history a narrative world develops that ensures the public experience of the community's identity: the local political elite releases ceremonial actions and discourses about the discussed past, it creates the locations of the memory. It should be emphasized here also, as during the previous periods, that the term of memory community means the city's Hungarian ethnic intellectual stratum, i.e. the group of the cult-generator political actors, respectively the participants in the ceremonious actions and discourses. The setting of the identity into the public space evokes the vying of two nations living side by side over the ownership of the space; as a result the cult receives nationalistic overtones. The phenomenon is a clear example of the way the different ethnic communities regard the local history based on different aspects, the way the two communities symbolize themselves in the space, and what interpretations do these spatial elements generate. Therefore, in this context, on the one hand the cult and remembrance of George Bernády and his era becomes the instrument of reinforcement of the identity of the Hungarian ethnicity, on the other hand it brings about the division of the urban society by giving a subject to the different historic discourses of the ethnicities. In this case, behind the remembrance lies the narrative of the Hungarian urban community, of the public unity.

As a conclusion, I have summarized the lessons I have drawn from the resource explorations and analysis.

1. George Bernády and the urban development from the beginning of the 20th century are episodes of the local history recalled with predilection in every examined period, but it doesn't always stand out among the other historical events as a key element of the local identity. However, every time it fits into some kind of narrative of the public discourse that attempts to tinge the narrative identity. These narratives, in different periods, take their bearings toward the city building, modernization, primary urbanization, the achievement of the middle-class status, the building of the new

- world, the survival of the Transylvanian Hungarians, the transsylvanism, the survival as a nation, the adapting to the new government framework, the unity of the community, and human values.
2. The narrative identity organized along the mentioned topoi is the construction of the political set. The memory community that adumbrated in the examination of the sources belongs to the local intellectual gremium. In each era this stratum is the one that brings to the surface the narratives, and, according to the possibilities, propagates them. The simple townsfolk are the consumers of the discourses appearing in the media attention, they constitute the so-called audience of the identity-representations. I only make this statement in the light of the performed research. The way the discourse of the media and the forums that cultivate remembrance boils down in certain sections of the urban population deserves further examinations.
 3. When drawing up the theoretical framework, based on their characteristics, I have placed George Bernády's memory and cult in the ranks of the personality cults, political cults, and secular cults. It is definitely the artificial creation of the intellectuals, which approaches in certain elements the cult of the totalitarian systems, national hero cults or star cults. As such, it is also the local representation of the myth of the community. If we consider the appearance of the myth of the community, a wide palette opens up in front of us considering the items around which the myth can be built. Most often, the expression of the myth will be the cult formed around the person of a celebrity born on the settlement. There are very few instances where this person is a town politician; most of the time an illustrious representative of the literary life or a historical personality or memory of an event that is revered on a national scale brings up the same manifestation than that of the memory of George Bernády in Târgu-Mureș. The research of the cult of city politicians is still evolving. This is the reason why I have treated the subject of my research as a particular phenomenon in its character, since, in local dimensions, we speak about the respect for a person whose cult is able to satisfy the demands for the previously listed narratives. The present work wishes to set an example for the analysis of the remembrance of such local historical heroes.

References

A. GERGELY András

1993 *Urbanizált méhkas, avagy a helyi társadalom.* MTA Politikai Tudományok Intézete, Akadémiai kiadó, Budapest

APOR Balázs

1999 A Rákosi-kultusz kialakulása és megnyilvánulásai 1945 után. *Sic itur ad astra* 11/1. 97–128.

2007 Rákosi-kultusz. *Rubicon*, 9. sz., 28–37.

APPADURAI, Arjun

2001 A lokalitás teremtése. *Regio* 12. (3) 3-31.

ARTYUNOV, Sz. A.

1987 Szokás, rítus, hagyomány. In: Hofer Tamás – Niedermüller Péter (szerk.): *Hagyomány és hagyományalkotás.* Tanulmánygyűjtemény. MTA Néprajzi Kutatócsoport, Budapest, 104–108.

ASSMANN, Jan

1999 *A kulturális emlékezet. Írás, emlékezés és politikai identitás a korai magaskultúrákban.* Atlantisz Könyvkiadó, Budapest

BÁCSKAI Vera

1960 *Magyar mezővárosok a XV. században.* Akadémiai Kiadó, Budapest

1980 Új irányzatok a közép-kelet-európai várostörténeti kutatásban. In: Veress Zoltán (szerk.): *Korunk Évkönyv 1980. Ember, város, környezet.* Korunk, Kolozsvár, 75–82.

1988 *Városok és városi társadalom Magyarországon a XIX. század elején.* Akadémiai Kiadó, Budapest

2002 *Városok Magyarországon az iparosodás előtt.* Osiris Kiadó, Budapest

BAKK Miklós

2008 *Politikai közösség és identitás.* Korunk – Komp-Press Kiadó, Kolozsvár

BALÁZS Imre József

2007 *A sztálinizmus irodalma Romániában.* Komp-Press Kiadó, Kolozsvár

BÁLINT Sándor

1953 Régi szegedvidéki néphagyományok Rákóczi halhatatlanságáról és a Rákóczi-nótáról. *Ethnographia* LXIV. 290–292.

BARNA Gábor

2000 Mentális határok – megduplázott világok. In: Balázs Géza (szerk.): *Folklorisztika 2000-ben. Folklór–Irodalom–Szemiotika. Tanulmányok Voigt Vilmos 60. születésnapjára*. I. kötet. ELTE, Budapest, 689–701.

2002 Idő és emlékezet. In: Árva Judit – Gyarmati János (szerk.): *Közelítések az időhöz. Tanulmányok*. Tabula könyvek 3. Néprajzi Múzeum. Budapest, 152–171.

BARTH, Fredrik

1996 Régi és új problémák az etnicitás elemzésében. *Regio* VII. (1), 3–25.

BARTHES, Roland

1984 *Mythologies*. Hill and Wang, New York

BARTLETT, Frederic Charles

1985 *Az emlékezés. Kísérleti és szociálpszichológiai tanulmány*. Gondolat Kiadó, Budapest

BAUSINGER, Hermann

1995 *Népi kultúra a technika korszakában*. Osiris Kiadó – Századvég Kiadó, Budapest

BELUSZKY Pál – GYÖRI Róbert

2003 „A város a láz, a nyugtalanság, a munka és a fejlődés”. Magyarország városhálózata a 20. század elején. *Korall: társadalomtörténeti folyóirat*. 11–12. sz. 199–238.

BENEDEK Elek

1882 Kossuth Lajos a népköltészetben. *Budapesti Hírlap*, 260. sz. 8–11.

BENEVOLO, Leonardo

2003 *Oraşul în istoria Europei*. Polirom, Iasi

BENSA, Alban

2001 Fièvres d’histoire dans la France contemporaine. In: Bensa, Alban – Fabre, Daniel (dir.): *Une histoire à soi. Figuration du passé et localités*. Éditions de la Maison des Sciences de l’Homme, Paris, 1–12.

BERNÁTH László (szerk.)

1995 *Sajtókönyvtár – Műfajismeret*. MÚOSZ Bálint Sándor Újságíró-iskola, Budapest

BERNÁTH László – SOLYMOSI Katalin (szerk.)

1997 *Fejlődéslélektani olvasókönyv*. Tertia, Budapest

BIRÓ A. Zoltán

1996 A megmutatkozás kényszere és módszertana. In: Gagy József (szerk.): *Egymás mellett élés. A magyar–román, magyar–cigány kapcsolatokról*. KAM – Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda, 247–277.

1998 Elfeledett életutak, el nem mondott élettörténetek. In: Uő: *Stratégiák vagy kényszerpályák? Tanulmányok a romániai magyar társadalomról*. Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda, 203–206.

BIRÓ Zoltán et alii

1991 Mentális környezet. *Janus VIII. 1.*

BLOCH, Marc

1996 *A történész mestersége*. Osiris, Budapest

BODÓ Barna

2004 *Az identitás egyetemessége*. Polis Könyvkiadó, Kolozsvár

BODÓ Julianna

1998 *Fényes tegnapunk. Tanulmányok a szocializmus korszakából*. Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda

BODÓ Julianna – BÍRÓ A. Zoltán

2000 Szimbolikus térfoglalási eljárások. In: Bodó Julianna (szerk.): *Miénk a tér? Szimbolikus térhasználat a székelyföldi régióban*. KAM – Pro-Print Könyvkiadó, Helyzet Könyvek, Csíkszereda, 9–42.

BÓDI Jenő

2002 Kövek és képzetek. Az építészet szimbolikus funkciói a Káli-medencében. In: Fejős Zoltán – Havasréti József (szerk.): *Egy tér alakváltozásai*. Néprajzi Múzeum, Budapest

BOURDIEU, Paul

1982 *Leçon sur la leçon*. Minuit, Paris

BOURDIEU, Pierre

2007 Az újságírás hatalma. In: Angelusz Róbert – Tardos Róbert – Terestyéni Tamás (szerk.): *Média, nyilvánosság, közvélemény. Szöveggyűjtemény*. Gondolat Kiadó, Budapest, 113–121.

BOIA, Lucian

1999 *Történelem és mítosz a román köztudatban*. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest–Kolozsvár

BOIA, Lucian (ed.)

1998 *Miturile comunismului românesc*. București

BORNEMAN, John

1999 Elbeszélés, genealógia és történeti tudat: a széthulló személyiség. In: Thomka Beáta (szerk.): *A kultúra narratívái. Narratívák 3*. Kijárat Kiadó, Budapest, 197–216.

BÓNIS Johanna

2001 A marosvásárhelyi céhekről. In: Pál-Antal Sándor – Dr. Szabó Miklós (szerk.): *A Maros megyei magyarság történetéből*. Mentor Kiadó, Marosvásárhely, 57–76.

BOURDIEU, Pierre

1985 Az identitás és a reprezentáció. A régió fogalmának kritikai elemzéséhez. *Szociológiai figyelmű I.* (1), 7–22.

1993 Effets de lieu. In: Uő. et alii: *La misère du monde*. Édition du Seuil, Paris, 249–262.

BRAS, Hervé le

1986 La Statistique générale de la France. In: Nora, Pierre (éd.): *Le lieux de mémoire. II. La Nation 2*. Gallimard, Paris, 317–353.

BRAUDEL, Fernand

2006 A történelem és a társadalomtudományok. A hosszú időtartam. In: Gyurgyák János – Kisantal Tamás (szerk.): *Történetelmélet. II*. Osiris Kiadó, Budapest, 1159–1182.

BURGER, Rudolf

2001 Az emlékezés-politika tévedései. Védőbeszéd a feledés mellett. *Európai Szemle*, XII évf. 3. sz. 92.

BURKE, Peter

2001 A történelem mint társadalmi emlékezet. *Regio 12.* (1), 3–21.

CALHOUN, Craig

1997 Társadalomelmélet és identitáspolitikák. In: Zentai Violetta (szerk.): *Politikai antropológia*. Osiris – Láthatatlan Kollégium, Budapest, 99–113.

CAMPBELL, Joseph

1993 *The Hero with a Thousand Faces*. Fontana Press, London

CARLYLE, Thomas

2003 *Hősökről*. N-Press Kiadó, Budapest

CASSIRER, Ernst

- 1997 A modern politikai mítoszok technikája. In: Zentai Violetta (szerk.): *Politikai antropológia*. Osiris – Láthatatlan Kollégium, Budapest, 37–50.
- 2010 *Philosophie der symbolischen Formen. II.* Meiner Verlag, Hamburg
- CENTLIVRES, Pierre—FABRE, Daniel—ZONABEND, Françoise (szerk.)
- 1998 *La fabrique des héros*. M.S.H., Paris
- CHASTEL, André
- 2006 Az örökség fogalma. In: Erdősi Péter – Sonkoly Gábor (szerk.): *A kulturális örökség*. Atelier, Budapest, 97–132.
- COLE, Michael – COLE, Sheila R.
- 1998 *Fejlődéslélektan*. Osiris Kiadó, Budapest
- CONNERTON, Paul
- 1997 *Megemlékezési szertartások*. In: Zentai Violetta (szerk.): *Politikai antropológia*. Osiris – Láthatatlan Kollégium, Budapest, 64–83.
- CORFIELD, Penelope J.
- 1995 Szociabilitás és kisvárosok a 18. századi Angliában, In: Gyáni Gábor: *A modern város történeti dilemmái*. Csokonai Kiadó, Debrecen, 1–14.
- CSÉFALVAY Zoltán
- 1990 *Térképek a fejünkben*. Akadémiai Kiadó, Budapest
- CSEPELI György
- 1992 *Nemzet által homályosan*. Századvég Kiadó, Budapest
- 1997 *Szociálpszichológia*. Osiris Kiadó, Budapest
- 2002 *A nagyvilágon e kívül... Nemzeti tudat és érzésvilág Magyarországon 1970–2002*. József Műhely Kiadó, Budapest
- CSEPREGHY András – CSEPREGHY Henrik
- 2002 *Üdvözlét Marosvásárhelyről. A hajdani Marosvásárhely képes levelezőlapokon*. Mentor Kiadó, Marosvásárhely
- CSÖRGŐ Zoltán
- 2002 Archaikus hagyományok napjainkban. In: Csonka-Takács Eszter – Czövek Judit – Takács András (szerk.): *Mir-susmé-xum. II. Tanulmánykötet Hoppál Mihály tiszteletére*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 573–588.
- DÁNIEL Rita

- 2011 Tamási Áron farkaslaki kultusza. *Erdélyi Múzeum I.*, 149–166.
- DÁVIDHÁZI Péter
- 2003 Egy irodalmi kultusz megközelítése. In: Takáts József (szerk.): *Az irodalmi kultusz kutatás kézikönyve. Tanulmánygyűjtemény.* Kijárat Kiadó, Budapest, 107–134.
- DÉGH Linda
- 1952 *A szabadságharc népköltészete.* Akadémiai Kiadó, Budapest
- DIENES András
- 1957 *A legendák Petőfije. (Táj és emlékezés.)* Magvető Kiadó, Budapest
- DOMOKOS Lajos
- 1994 *A nyomtatott és elektronikus újságírás elmélete.* Teleschola, Budapest
- ELIADE, Mircea
- 1978 *Aspecte ale mitului.* Editura Univers, București
- 1981–1988 *Istoria credințelor și ideilor religioase I–III.* Editura Științifică și Enciclopedică, București
- 1987 *A szent és a profán.* Európa Könyvkiadó, Budapest
- 1994 *Imagini și simboluri.* Editura Humanitas, București
- 2006 *Az örök visszatérés mítosza.* Európa Könyvkiadó, Budapest
- ENYEDI György
- 2001 Tájak, régiók, települések Magyarországon. *Ezredforduló* 4. szám. 19–23.
- ERDŐSI Péter – SONKOLY Gábor (szerk.)
- 2006 *A kulturális örökség.* Atelier, Budapest
- ERIKSEN, Thomas Hylland
- 2008 *Etnicitás és nacionalizmus. Antropológiai megközelítések.* Gondolat Kiadó – PTE Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, Budapest–Pécs
- ERIKSON, E. H.
- 2002 *Gyermekkor és társadalom.* Budapest, Osiris
- ERIKSONAS, Linas
- 2004 *National Heroes and National Identities. Scotland, Norway and Lithuania.* Presses Interuniversitaires Européennes, Bruxelles
- ERŐSS Attila

1996 *Gondolatok a sajtóról. 200 éves az erdélyi magyar újságírás.* Custos Kiadó, Marosvásárhely

FABRE, Daniel

2001 L'Histoire a changé de lieu. In: Bensa, Alban – Fabre, Daniel (dir.): *Une histoire à soi. Figuration du passé et localités.* Éditions de la Maison des Sciences de l'Homme, Paris, 13–44.

FABRE, Daniel – VOISENAT, Claude (dir.)

2000 *Domestiquer l'histoire. Ethnologie des monuments historiques.* Éditions de la Maisons des Siences de l'Homme, Paris

FEISCHMIDT Margit – BRUBAKER, Rogers

1999 Az emlékezés politikája: az 1848-as forradalmak 150 éves évfordulója Magyarországon, Romániában és Szlovákiában. *Replika* 37. szám, 57–67.

FEJŐS Zoltán

1996 Kollektív emlékezet és az etnikai identitás megszerkesztése. In: Diószegi László szerk.: *Magyarságkutatás 1995-96.* Bp., 125–142.

2001 A nemzeti hős három „arca”. In: Kríza Ildikó (szerk.): *Történelem és emlékezet. Művelődéstörténeti tanulmányok a szabadságharc 150. évfordulója alkalmából.* Magyar Néprajzi Társaság, Budapest, 118–129.

2003 *Tárgyfordítások.* Gondolat, Budapest

FERENCZI Imre

1960 Rákóczi alakja az abaúj-zempléni néphagyományokban. *Ethnographia* LXXI. 389–436.

FLEISZ János

2005 Az erdélyi magyar sajtó története (1890-1918). Pro Pannonia Kiadói Alapítvány, Pécs

FLÓRIÁN Csaba

2003—2007 *Krónika évszámokban. Marosvásárhely történeti kronológiája.*

http://www.erdelyweb.hu/mvhely/mvhely_main.html Utolsó letöltés: 2013. 04. 28.

FODOR János

2013a Bernády György második marosvásárhelyi polgármestersége (1926–1929). In: *Marosvásárhely történetéből. Tanulmányok.* 3. Mentor Kiadó, Marosvásárhely, 40–58.

2013b Bernády György tevékenysége a romániai Országos Magyar Pártban. *Korunk* III. évf. 2. sz., 67–76.

FOUCAULT Michel

1991 A diskurzus rendje. *Holmi* 7., 868–889.

FOURNIER, Laurent Sébastien

2010 A költő emlékének ünneplése. Tiszteletadás és a provence-i regionális identitás építése
Frédéric Mistral (1830–1914) síremlékénél. *Tabula* 13(2), 225–232.

FRIEDEL, Egon

1994 *Az újkori kultúra története I–III. Középkor, pestis, misztika. Reneszánsz és reformáció.
Barokk és rokokó.* Holnap Kiadó, Budapest

FÜLÖP Mária – FERENCZ Klára

2005 *Bibliografia retrospectivă a județului Mureș. Maros megye retrospektív helyismereti
könyvészete. Cărți editate până în anul 1944. 1944-ig megjelent könyvek. 1–2.* Biblioteca
Județeană Mureș, Târgu-Mureș – Marosvásárhely

GAÁL Kornélia

1997 Marosvásárhely a XIX. század végén és a XX. század elején. In: Pál-Antal Sándor – Dr.
Szabó Miklós (szerk.): *A Maros megyei magyarság történetéből.* Mentor Kiadó,
Marosvásárhely, 227–239.

GAGYI József

2000 Bernády-szobor bajlatta városban. In: Bodó Julianna (szerk.): *Miénk a tér?* Szimbolikus
térhasználat a székelyföldi régióban. KAM – Pro-Print Könyvkiadó, Helyzet Könyvek,
Csíkszereda, 83–106.

2005 A fehéregyházi Petőfi-kultusz és a nemzeti identitás lokális változatai. In: Kalla Zsuzsa –
Takáts József – Tverdota György (szerk.): *Kultusz, mű, identitás.* Petőfi Irodalmi
Múzeum, Budapest, 301–310.

GERBNER, George

1969 Towards „cultural indicators”: The analysis of mass mediated message systems. *AV
Communication Review.* 17. 137–148.

GERŐ András

2007 A Kossuth-kultusz. *Rubicon*, 9. sz. 38–41.

Le GOFF, Jacques

2004 *Héros du Moyen age, le Saint et le Roi.* Gallimard, Paris

GOMBÓ Pál

1977 *Sajtóismeret*. Tankönyvkiadó, Budapest

GRÁFIK Imre

1995 *A tér és jelentései*. KJNT Évkönyve 3., Kolozsvár, 107–114.

GUSZMANN Gergely

2012 *A nemzeti hős alakjának megkonstruálása a független Indiában. A Bharatiya Janata Párt nemzetépítő törekvései 1998–2004.* (Doktori disszertáció.) Eötvös Loránd Tudományegyetem – Bölcsészettudományi Kar, Budapest

GYÁNI Gábor

1998 *Az utca és a szalon*. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest

1999 A helytörténet-írás jelentőségéről. *Honismeret* XVIII. 1. 3–7.

2000 *Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése*. Napvilág Kiadó, Budapest

2002a A városbiográfia és a mikrotörténet. In: Uő: *Történészdiskurzusok*. L'Harmattan, Budapest, 59–66.

2002b Mai várostörténet-írásunk: teljesítmény és irányzatok. In: Uő: *Történészdiskurzusok*. L'Harmattan, Budapest, 67–77.

2003 *Posztmodern kánon*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

2005 Politikai kultusz – vezérkultusz. Identitás- és közvéleményteremtés. In: Kalla Zsuzsa – Takáts József – Tverdota György (szerk.): *Kultusz, mű, identitás*. Petőfi Irodalmi Múzeum, Budapest, 89–97.

2008 *Budapest – túl jón és rosszon. A nagyvárosi múlt mint tapasztalat*. Napvilág Kiadó, Budapest

2009 '56 ellentmondásos emlékezete. In: Bartha Elek–Keményfi Róbert–Marinka Melinda (szerk.): *1956 a néphagyományban*. Ethnica, Debrecen, 78–85.

2011 The Creation of Identity through Cults. In: Halmesvirta Anssi (ed.): *Cultic Revelations. Cult Personalities and Phenomena*. Historetti oy, Joensuu, 16–26.

2012 *Az urbanizáció társadalomtörténete*. Komp-Press Kiadó, Kolozsvár

GYÁNI Gábor (szerk.)

1995 *A modern város történeti dilemmái*. Csokonai Kiadó, Debrecen

GYÖRFFY Gábor

2009 *Cenzúra és propaganda a kommunista Romániában*. Komp-Press Kiadó, Kolozsvár

GYÖRGY Béla

- 2011 Harmadnap. Adalékok Bernády György 1922–1938-as pályaképeéhez. In: Pál-Antal Sándor – Simon Zsolt (szerk.): *Teremtő életek. Marosvásárhelyi személyiségek*. Mentor Kiadó, Marosvásárhely, 41–68.
- HAHN, Alois et alii
s.a. *Anthropolgie des Kults*. Herder, Freiburg – Basel – Wien
- HALBWACHS, Maurice
1971 Az emlékezés társadalmi keretei. In: Ferge Zuzsa (szerk.): *Francia szociológia*. KJK, Budapest, 124–131.
1985 *Das Gedachtnis und seine sozialen Bedingungen*. Frankfurt
- HALMESVIRTA Anssi (ed.)
2011 *Cultic Revelations. Cult Personalities and Phenomena*. Historetti oy, Joensuu
- HANKISS Elemér
1999 *Proletár reneszánsz*. Helikon Kiadó, Budapest
- HANNERZ, Ulf
1980 *Exploring the City. Inquiries Toward an Urban Anthropology*. Columbia University Press, New York
1992 The Urban Swirl. In: Uő: *Cultural Complexity. Studies in the Social Organization of Meaning*. Columbia University Press, New York, 173–216.
- HARTOG, François
2006 *A történetiség rendjei. Prezentizmus és időtapasztalat*. L'Harmattan Könyvkiadó, Budapest
- HELLER, Klaus – PLAMPER, Jan (eds.)
2004 *Personality Cults in Stalinism – Personenkulte im Stalinismus*. V&R Unipress GmbH, Göttingen
- HERNÁDI Miklós
1985 *Ünneplő társadalom. Ünnepi viselkedések a mai Magyarországon*. Kossuth Kiadó, Budapest
- HOBBSAWM, Eric
1983 Introduction: Inventing Traditions. In: Eric Hobsbawm – Terence Ranger (eds.): *The Invention of Tradition*. Cambridge University Press, Cambridge, 1–14.

1987 Tömeges hagyomány-termelés: Európa 1870-1914. In: Hofer Tamás–Niedermüller Péter (szerk.): *Hagyomány és hagyományalkotás. Tanulmánygyűjtemény.* MTA Néprajzi Kutató Csoport, Budapest, 127–197.

HOFER Tamás

1983 A „tárgyak elméleté”-hez. Felszerelések és tárgyegyüttesek néprajzi elemzése. *Népi kultúra – népi társadalom XIII.* Akadémiai Kiadó, Budapest

HOPPÁL Mihály

2002 Elbeszélés és emlékezet. In: Uő (szerk.): *Elbeszélés és emlékezet. Tanulmányok Istvánovits Márton emlékezetére.* Európai Folklór Intézet, Budapest, 118–129.

HOPPÁL Mihály – FRANK Tibor (szerk.)

1980 *Hiedelemrendszer és társadalmi tudat. 1-2.* Tömegkommunikációs Kutatóközpont, Budapest

HUBER András

1997 *Százarcú nagyhatalom. Lapok az erdélyi magyar időszaki sajtó történetéből.* Pallas-Akadémia, Csíkszereda

HYMES, Dell H.

1975 A beszélés néprajza. In: Pap Mária–Szépe György (szerk.): *Társadalom és nyelv. Szociolingvisztikai írások.* Budapest, 94–146.

ILLÉS Gabriella

2009 Társadalom, település, utcanév. *Néprajzi Látóhatár XVIII. 4.* 132–152.

ILYÉS Sándor

2010 *Szubkultúrák reprezentációi a kolozsváriak narratív identitásában. Munkásklubok az 1950–1960-as években.* (Doktori disszertáció) BBTE – Bölcsészettudományi Kar, Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék, Kolozsvár

JAKAB Albert Zsolt

2003 Emléktábla-állítás Kolozsváron. In: Szabó Á. Töhötöm (szerk.): *Lenyomatok 2. Fiatal kutatók a népi kultúráról.* Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 135–158.

2011 *Emlékállítás és emlékezési gyakorlat. A kulturális emlékezet reprezentációi Kolozsváron.* (Doktori disszertáció.) Eötvös Loránd Tudományegyetem – Bölcsészettudományi Kar, Budapest

JEDZINÁK Krisztina

- 2002 Kiténtetett pontok. A kultuszhelyektől a turisztikai látványosságig. In: Fejős Zoltán – Szíjjártó Zsolt (szerk.): *Egy tér alakváltozásai*. Néprajzi Múzeum, Budapest
- KALLA Zsuzsa – TAKÁTS József – TVERDOTA György (szerk.)
- 2005 *Kultusz, mű, identitás*. Petőfi Irodalmi Múzeum, Budapest
- KAPITÁNY Ágnes – KAPITÁNY Gábor
- 2001 Modern mitológiák. *Kultúra és közösség XXVII*. 2000/4 – 2001/1, 127–145.
- KASCHUBA, Wolfgang
- 2004 *Bevezetés az európai etnológiába*. Csokonai Kiadó, Debrecen
- KEMÉNYFI Róbert
- 2002 Lokális vallási térmodellek szerkesztési lehetőségei. *Néprajzi Látóhatár XI*. 1–4. 137–156.
- 2009 Az emlékezet hagyományai és megalkotott mitikus terei. In: Bartha Elek – Keményfi Róbert – Marinka Melinda (szerk.): *1956 a néphagyományban*. Ethnica, Debrecen, 41–61.
- KERÉNYI Károly
- 2000 Mi a mitológia? In: Kelemen Hajna (szerk.): *Mitológia*. Budapest, 7–10.
- KERESZTES Gyula
- 1995 *Maros megyei kastélyok és udvarházak*. Impress Kiadó, Marosvásárhely
- 1996 *Vásárhelyen vásár tartatik*. Kriterion, Bukarest
- 1998 *Marosvásárhely régi épületei*. Difprescar, Marosvásárhely
- 2000 *Marosvásárhely szecessziós épületei*. Difprescar, Marosvásárhely
- KESZEG Vilmos
- 2007 A történelmi emlékezet alakzatai. In: Szemerkenyi Ágnes (szerk.): *Folklór és történelem*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 18–43.
- 2008 *Alfabetizáció, írásszokások, populáris írásbeliség*. Egyetemi jegyzet. Kriza János Néprajzi Társaság – BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék, Kolozsvár
- 2011 *A történetmondás antropológiája*. Egyetemi jegyzet. Kriza János Néprajzi Társaság – BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék, Kolozsvár
- KIRK, G. S.
- 1993 *A mítosz*. Holnap Kiadó, Budapest
- KISANTAL Tamás (szerk.)

2003 *Tudomány és művészet között. A modern történelemelmélet problémái.* L'Hartmann – Atelier, Budapest, 7–34.

KISS Balázs

2005 *Marketing Culture and the Celebrity Politician. The Restyling of Politics in Hungary.* MTA Politikatudományi Intézet, Budapest

KISS Pál

1943 *Marosvásárhely története.* Marosvásárhely

KLANICZAY Gábor

2000 *Az uralkodók szentsége a középkorban. Magyar dinasztikus szentkultuszok és európai modellek.* Balassi Kiadó, Budapest

KOMORÓCZY Géza

1995 Meddig él egy nemzet? In: Uő: *Bezárkózás a nemzeti hagyományba.* Osiris Kiadó, Budapest, 279–312.

KÓSA László

1980 *Megjártam a hadak útját. A magyar nép történeti emlékezete.* Móra Kiadó, Budapest

KOVÁCS Ákos

2006 *Kitalált hagyomány.* Kalligram Kiadó, Pozsony

KÖRÖSÉNYI András

2003 Politikai képviselő a vezérdemokráciában. *Politikatudományi Szemle*, 4. sz. 5–22.

KRIPPENDORFF, Klaus

1995 *A tartalomelemzés módszertanának alapjai.* Balassi Kiadó, Budapest

KRÍZA Ildikó

2007 *A Mátyás-hagyomány évszázadai.* Akadémiai Kiadó, Budapest

KULCSÁR-SZABÓ Zoltán

2000 A „korszak” retorikája. A korszak- és századforduló mint értelmezési stratégia. In: Bednaries Gábor – Bengi László – Kulcsár Szabó Ernő – Szegedy-Maszák Mihály (szerk.): *Az irodalmi szöveg antropológiai horizontjai.* Budapest, Osiris, 90–105.

KUSZÁLIK Péter

1996 *Erdélyi hírlapok és folyóiratok. 1940–1989.* Teleki László Alapítvány – Közép-Európa Intézet, Budapest

2001 *A romániai magyar sajtó 1989 után.* Teleki László Alapítvány – Erdélyi Múzeum-Egyesület, Budapest-Kolozsvár

KÜLLŐS Imola

1988 *Betyárok könyve.* Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

LAKNER Lajos

2005 Irodalom kultusz, történetiség, aktualitás. A kultuszkutatás útjain. In: Kalla Zsuzsa—Takács József—Tverdota György (szerk.): *Kultusz, mű, identitás.* Petőfi Irodalmi Múzeum, Budapest, 11–30.

LANDGRAF Ildikó

2001 *Erzsébet a magyarok királynéja – második Szent Erzsébet.* In: Barna Gábor (szerk.): *A szenttisztelet történeti rétegei és formái Magyarországon és Közép-Európában. A magyar szentek tisztelete.* Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszék, Szeged, 109–128.

2002 Emlékezet és elbeszélés. Valóság és títusteremtés a Rudolf-hagyományban. In: Csonka-Takács Eszter – Czövek Judit – Takács András (szerk.): *Mir-susmé-xum. I. Tanulmánykötet Hoppál Mihály tiszteletére.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 222–238.

2005 Megtorló császár – megtévesztett király. Ferenc József alakja a folklórban. In: Csörsz Rumen István (szerk.): *Mindenes gyűjtemény I. Tanulmányok Küllős Imola 60. születésnapjára. Artes Populares 21.* ELTE BTK Folklore Tanszék, Budapest, 127–140.

LÁNYI Gusztáv (szerk.)

2005 *Politikai pszichológia – politikai magatartásvizsgálatok.* József Műhely Kiadó, Budapest

LÁSZLÓ János

2005 *A történetek tudománya. Bevezetés a narratív pszichológiába.* Új Mandátum Kiadó, Budapest

LÉVI-STRAUSS, Claude

1999 *Faj és történelem.* Napvilág Kiadó, Budapest

2001a Hogyan halnak meg a mítoszok? In: Uő: *Strukturális antropológia II.* Osiris Kiadó, Budapest, 207–217.

2001b A mítoszok struktúrája. In: Uő: *Strukturális antropológia I.* Osiris Kiadó, Budapest, 164–184.

- LIN, Jan – MELE, Christopher (eds.)
2005 *The Urban Sociology Reader*. Routledge, London – New York
- LUKÁCS György
1968 *Művészet és társadalom*. Gondolat Kiadó, Budapest
- LUKES, S.
1975 Political and Social Integration. In: *Sociology* 9., 289–308.
- MAN, Ioan Eugen
2006 *Târgu-Mureș, istorie urbană de la începuturi până în anul 1850*. Editura NICO, Târgu Mureș
2009 *Târgu-Mureș, istorie urbană din anul 1850 până la primul război mondial*. Editura NICO, Târgu Mureș
2010 *Târgu-Mureș, istorie urbană – perioada interbelică*. Editura NICO, Târgu Mureș
2011 *Târgu-Mureș, istorie urbană – anii 1945–1990*. Editura NICO, Târgu Mureș
- MANDELBAUM, David G.
1982 Életrajzi tanulmány: Gandhi. *Documentatio ethnographica* 9. 29–45.
- MANNOVÁ, Elena
2002 Nemzeti hősoktól az Európa térig. A kollektív emlékezet jelenetei Komáromban, a szlovák-magyar határon. *Regio XIII*, (3), 26–45.
- MAROSI Barna
1974 *Megbolygatott világ. Riportok*. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest
2006 *Bernády György városa*. Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány, Marosvásárhely
- MAROSI Ildikó
2004 „Tekintetes tanács!” Marosvásárhely városképének alakulása a 20. század elején.
<http://www.korunk.org/?q=node/7655> Utolsó letöltés: 2013. 04. 28.
- MARQUARD, Odo
2001 *Az egyetemes történelem és más mesék*. Atlantisz Könyvkiadó, Budapest
- MEDVIGY Endre (szerk.)
1990 *Marosvásárhely és vártemploma*. Budapest
- MELETYINSZKIJ, Jelezar
1985 *A mítosz poétikája*. Gondolat Kiadó, Budapest

MIKÓ Zsuzsa (szerk.)

1995 *Mezőváros – kisváros. A Hajnal István Kör keszthelyi konferenciája 1990. június 23–25.*
Rendi Társadalom – Polgári Társadalom, 4., Csokonai Kiadó, Debrecen

MOLTER Károly

1936 *Erdélyi városképek.* Révai Kiadó, Budapest, 192–194.

1964 *Iparkodj, kisfiam! Elbeszélések.* Irodalmi Könyvkiadó, Bukarest

1971 *Komor korunk derűje. Anekdotalönyv.* Kriterion Könyvkiadó, Bukarest

2008 *Bolond kisváros. Novellák.* Mentor Kiadó, Marosvásárhely

NAGY Miklós Kund (szerk.)

1999 *Bernády György emlékezete.* Impress Kiadó, Marosvásárhely

NÉMETH Zsófia – SASFI Csaba (szerk.)

1997 *Kőfallal, sárpalánkkal... Várostörténeti tanulmányok.* Rendi Társadalom – Polgári
Társadalom 7., Csokonai Kiadó, Debrecen

NIEDERMÜLLER Péter

1987 *Urban Anthropology and the Life History.* In: Paládi-Kovács Attila – Szarvas Zsuzsánna
(eds.): *Village and Town.* Hungarian Ethnographical Society, Budapest, 151–158.

1988 *Élettörténet és életrajzi elbeszélés.* *Ethnographia* 99. 3–4. 376–389.

1994 *A város: kultúra, mítosz, imagináció.* *Mozgó világ*, 5. szám, 5–17.

1995 *A város és a városi kultúra: antropológiai megközelítés.* In: Kapitány Ágnes – Kapitány
Gábor (szerk.): *„Jelbeszéd az életünk.” A szimbolizáció története és kutatásának
módszerei.* Osiris Kiadó–Századvég Kiadó, Budapest, 555–565.

2005 *Várospolitikai és városkutatás.* Havasréti József beszélget Niedermüller Péterrel (interjú).
Jelenkor. Irodalmi és művészeti folyóirat. 48. évf. 9. sz. Internetes lelőhelye:
<http://jelenkor.net/main.php?disp=disp&ID=850> Utolsó letöltés: 2013.05.25.

NORA, Pierre

1999 *Emlékezet és történelem között. A helyek problematikája.* *Aetas* 3. 142–158.

NORA, Pierre (réd.)

1986 *Le lieux de mémoire.* Gallimard, Paris

ODORICS Ferenc

2003 A narratív identitás tipológiája. In: Rákai Orsolya – Kovács Zoltán, Z. (szerk.): *A narratív identitás kérdései a társadalomtudományokban*. Gondolat Kiadói Kör – Pompeji, Budapest–Szeged, 69–77.

OLICK, Jeffrey K. – ROBBINS, Joyce

1999 A társadalmi emlékezet tanulmányozása. *Replika*. 37.sz. 19–43.

ORMOS Mária

2007 Benito Mussolini. A kultuszépítő. *Rubicon*, 9. sz., 4–15.

ORTUTAY Gyula

1952 Kossuth Lajos a magyar nép hagyományaiban. *Ethnographia LXIII*. 1–2. sz., 263–307.

1981 Kossuth Lajos a magyar nép hagyományaiban. In: Uő: *A nép művészete*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 131–184.

PÁL-ANTAL Sándor

1997 *A marosvásárhelyi utcák, közök és terek történeti névtára. Indicatorul istoric al strazilor, pasajelor si pietelor din Târgu-Mureş*. Mentor Kiadó, Marosvásárhely

1999 Székelyvásárhely. In: Pál-Antal Sándor – Szabó Miklós (szerk.): *Marosvásárhely történetéből*. Mentor Kiadó, Marosvásárhely, 9–28.

2004 *Maros-széki intézmények és pecsétjeik a XVI. századtól 1867-ig*. Mentor Kiadó, Marosvásárhely

2006 *Marosvásárhely XVII-XVIII. századi jogszabályai és polgárnévsorai*. Mentor Kiadó, Marosvásárhely

2007 Marosvásárhely a 20. században. In: Pál-Antal Sándor – Novák Csaba Zoltán (szerk.): *Marosvásárhely történetéből 2*. Mentor Kiadó, Marosvásárhely, 9–37.

2009 *Marosvásárhely története I. A kezdetektől 1848-ig*. Mentor Kiadó, Marosvásárhely

PÁL-ANTAL Sándor (szerk.)

2001a *Benkő Károly: Marosvásárhely szabad királyi város leírása 1862-ben*. Mentor Kiadó, Marosvásárhely

2001b *A Maros megyei magyarság történetéből. Tanulmányok. II. kötet*. Mentor Kiadó, Marosvásárhely

PÁL-ANTAL Sándor – NOVÁK Csaba Zoltán (szerk.)

2007 *Marosvásárhely történetéből. Új- és legújabbkori tanulmányok*. Mentor Kiadó, Marosvásárhely

PÁL-ANTAL Sándor – SIMON Zsolt (szerk.)

2011 *Teremtő életek. Marosvásárhelyi személyiségek.* Mentor Kiadó, Marosvásárhely

2012 *A Maros megyei magyarság történetéből. 3.* Mentor Kiadó, Marosvásárhely

2013 *Marosvásárhely történetéből. Tanulmányok. 3.* Mentor Kiadó, Marosvásárhely

PÁL-ANTAL Sándor – SZABÓ Miklós (szerk.)

1997 *A Maros megyei magyarság történetéből. Tanulmányok.* Mentor Kiadó, Marosvásárhely

1999 *Marosvásárhely történetéből.* Mentor Kiadó, Marosvásárhely

PÁL Judit – FLEISZ János (szerk.)

2001 *Erdélyi várostörténeti tanulmányok.* Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda

PAPP Richárd

2005 Identitás és etnicitás. In: Boglár Lajos et alii (szerk.): *A tükör két oldala. Bevezetés a kulturális antropológiába.* Nyitott Könyvműhely Kiadó, Budapest, 64–67.

PATAKI Ferenc

2001 *Élettörténet és identitás.* Osiris Kiadó, Budapest

PETHŐ Bertalan

2002 Mesterséges mítosz és történelmi tudat. Posztmodern repríz. In: Csonka-Takács Eszter – Czövek Judit – Takács András (szerk.): *Mir-susmé-xum. I. Tanulmánykötet Hoppál Mihály tiszteletére.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 165–168.

PLAINER Zsuzsa

2001 1848 emlékezete egy helyi társadalomban. Nagyvárad, 1998. március 15., *Regio XII (1)*, 92–110.

PÓCS Éva (szerk.)

2004 *Rítus és ünnep az ezredfordulón. Tudományos konferencia Marcaliban, 2002. május 13-15.* L'Harmattan – Marcali Városi Helytörténeti Múzeum, Budapest, 43–56.

POMIAN, Krzysztof

1996 Nation et patrimoine. In: Fabre, Daniel (ed.): *L'Europe entre cultures et nations.* Ed. de la MSH, Paris, 85–95.

POPA, Traian

1932 *Monografia oraşului Târgu-Mureş.* Tipografia „CORVIN”, Târgu-Mureş

POVEDÁK István

- 2009 *Hősök és sztárok.* (Doktori disszertáció) Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Budapest
- 2010 Kalandozás a folklór határain. A posztmodern kor banditái. In: Mód László–Simon András (szerk.): *Olvasó. Tanulmányok a 60 esztendő Barna Gábor tiszteletére.* Gerhardus Kiadó, Szeged, 341–349.
- 2011 *Álhősök, hamis istenek?* SZTK BTK Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszék – Gerhardus Kiadó, Szeged
- POZSONY Ferenc
- 2007 Emlékünnepek. In: Uő: *Erdélyi népszokások.* Egyetemi jegyzet. KJNT-BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék, Kolozsvár, 262–280.
- PUSZTAI Bertalan (szerk.)
- 2003 *Megalkotott hagyományok és falusi turizmus. A pusztmérgezési eset.* Szegedi Tudományegyetem Néprajzi Tanszék, Szeged
- RAGLAN, Lord
- 1936 *The Hero: A Study in Tradition, Myth, and Drama.* Methuen, London
- RAINER M. János
- 2007 Kádár János. A kultusz nélküli ember. *Rubicon*, 9. sz. 42–48.
- RANK, Otto
- 1914 The Myth of the Birth of the Hero. A Psychological Interpretation of Mythology. <http://www.sacred-texts.com/neu/mbh/index.htm> Utolsó letöltés: 2013.06.06.
- REDFIELD, Robert – SINGER, Milton B.
- 1982 A városok kulturális szerepe. In: Tálasi István (szerk.): *Néprajzi szöveggyűjtemény,* Tankönyvkiadó, Budapest, 325–341.
- RICOEUR, Paul
- 1985 *Temps et récit.* Seuil, Paris
- 1999 Emlékezet – felejtés – történelem. In: Thomka Beáta (szerk.): *Narratívák 3.* Kijárat Kiadó, Budapest, 51–68.
- 2001 A narratív azonosság. In: László János – Thomka Beáta (szerk.): *Narratívák 5. Narratív pszichológia.* Kijárat Kiadó, Budapest, 15–27.
- ROMSICS Gergely
- 2004 Mítosz, kultusz, társadalom. *Mozgó Világ*, 7. sz., 58–60.

ROMSICS Ignác

2011 *Clio bővületében. Magyar történetírás a 19-20. században – nemzetközi kitekintéssel.*
Osiris Kiadó, Budapest

SEBESTYÉN Mihály

1999 A marosvásárhelyi sajtó kezdetei. *Népújság*, LI. 304. *Tíz év* című melléklet.

2001 Másnap – Adalékok Bernády György 1919–1920-as pályaképeéhez. In: Pál-Antal Sándor (szerk.): *A Maros megyei magyarság történetéből. Tanulmányok. II. kötet.* Mentor Kiadó, Marosvásárhely, 294–340.

2009 *Időtár. I.* Mentor Kiadó, Marosvásárhely

2010 *Időtár. II.* Mentor Kiadó, Marosvásárhely

2011a *Időtár. III.* Mentor Kiadó, Marosvásárhely

2011b Bernády György zárszámadása 1917-ből. In: Pál-Antal Sándor – Simon Zsolt (szerk.): *Teremtő életek. Marosvásárhelyi személyiségek.* Mentor Kiadó, Marosvásárhely, 195–222.

SEBESTYÉN Mihály (szerk.)

2010 *Maroszéki krónikák I-II.* Mentor Kiadó, Marosvásárhely

SEGRÉ, Monique

2000 *Mituri, rituri, simboluri în societatea contemporană.* Editura Amarcord, Timișoara
SHILS, Edward

1987 A hagyomány. Bevezetés. In: Hofer Tamás–Niedermüller Péter (szerk.): *Hagyomány és hagyományalkotás. Tanulmánygyűjtemény.* MTA Néprajzi Kutató Csoport, Budapest, 15–66.

SOMLÓDY Nóra

2005 Eltérő térbeliségek. Benkő Imre és Féner Tamás Budapest-albumai. In: N. Kovács Tímea et alii (szerk.): *Terek és szövegek. Újabb perspektívák a városkutatásban.* Kijárat Kiadó, Budapest

SONKOLY Gábor

2001 *Erdély városai a XVIII–XIX. században.* L'Harmattan–Atelier, Budapest

2009 Léptékváltás a kulturális örökség kezelésében. *Tabula 12* (2). 199–210.

SZABÓ Töhötöm

2004 Látható és láthatatlan terek Kolozsváron. *Néprajzi Látóhatár XIII.* 3–4. 87–112.

SZEGEDY-MASZÁK Mihály

- 1979 Mítosz és történetmondás. *Ethnographia* XC. 3. 342–351.
- 2008 *Megértés, fordítás, kánon*. Kalligram Kiadó, Pozsony
- SZELÉNYI Iván (szerk.)
- 1973 *Városshociológia*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest
- SZEKERES András
- 2008 A tér tudatosulása. In: Czoch Gábor – Klement Judit – Sonkoly Gábor (szerk.): *Atelieriskola. Tanulmányok Granasztói György tiszteletére*. Atelier, Budapest, 89–100.
- SZENTGYÖRGYI Dénes
- 1912 *Maros-Vásárhelyi Lexikon*. Adi Árpád Kossuth-Könyvnyomdája, Maros-Vásárhely
- SZEPESY László (szerk.)
- 1993 *Bernády György városa*. Mentor Kiadó, Marosvásárhely
- SZILÁGYI Miklós
- 1986 *Gyűjtőmódszerek és forráskritika a néprajztudományban*. KLTE (Folklór és Etnográfia), Debrecen
- SZIRMAI Éva
- 1997 *A sajtóműfajok elmélete*. Egyetemi jegyzet. JATE Közművelődés Tanszék média szakirány, Szeged
- TAKÁTS József
- 2003 A kultusz kutatás és az új elméletek. In: Takáts József (szerk.): *Az irodalmi kultusz kutatás kézikönyve. Tanulmánygyűjtemény*. Kijarat Kiadó, Budapest, 289–300.
- TAKÁTS József (szerk.)
- 2003 *Az irodalmi kultusz kutatás kézikönyve. Tanulmánygyűjtemény*. Kijarat Kiadó, Budapest
- TENGELYI László
- 1998 Élettörténet és önazonosság. In: Uő: *Élettörténet és sorsesemény*. Atlantisz, Budapest
- TERESTYÉNI Tamás
- 1992 Szövegelméleti tézisek. In: Petőfi S. János – Békési Imre (szerk.): *Szemiotikai szöveg tan. A verbális szövegek szemiotikai megközelítésének aspektusaihoz*. JGYTF Kiadó, Szeged, 7–33.
- TOKAREV, Sz. A. et alii
- 1988 *Mitológiai enciklopédia I*. Gondolat Kiadó, Budapest
- TOLMAN, Edward Chase

1948 Cognitive maps in rats and men. *Psychological Review*. 55 (4). 189–208.

TÓTH G. Péter

2008 Helytörténet – lokális történet és az „emlékgép”. A helytörténeti múzeum mint a lokális emlékezet helye. *Néprajzi Értesítő* XC. 9–38.

TÓTH Kálmán

1894 Kossuth a magyar népköltészetben. *Vasárnapi Újság*, 12. sz.

TÓTH Szabolcs Barnabás

2009 Adatok az első sepsiszentgyörgyi kaszinó történetéhez. *Korunk* 2. sz., 60–66.

TURBUCZ Dávid

2009a A Horthy-kultusz. In: Romsics Ignác (szerk.): *A magyar jobboldali hagyomány*. Osiris Kiadó, Budapest, 138–166.

2009b A Horthy-kultusz kezdetei. In: *Múltunk* LIV. évf. 4. sz., 156–199.

2009c Horthy Miklós „országglásának” tizedik évfordulója. In: *Első Század. Tudományos folyóirat*. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Hallgatói Önkormányzatának Kiadványa. OTDK különszám, 187–213.

2010 Vezérkultusz és nyilvánosság. Horthy Miklós „országglásának” húszéves jubileuma (1939-1940). In: *Médiakutató*, XI. évf. 2. sz., 101–122.

VARGA E. Árpád

2007 *Erdély etnikai és felekezeti statisztikája, 1850-2002*.

<http://www.kia.hu/konyvtar/erdely/erd2002.htm> Letöltés ideje: 2013. 04. 16.

VARGA László, A. (szerk.)

1995 *Vera (nem csak) a városban. Tanulmányok a 65 éves Bácskai Vera tiszteletére*. Rendi Társadalom – Polgári Társadalom, Supplementum, Hajnal István Kör–Társadalomtörténeti Egyesület, Debrecen

VEREBÉLYI Kincső

1998 Szokás. In: Voigt Vilmos (szerk.): *A magyar folklór*. Osiris Kiadó, Budapest

2005 *Szokásvilág*. Studia Folkloristica et Ethnographica 46. Debreceni Egyetem Néprajz Tanszéke, Debrecen

VITÁRI Zsolt

2007 A Führer-mítosz. Adolf Hitler kultusza. *Rubicon*, 9. sz. 16–27.

VOIGT Vilmos

2001 *A folklórtól a folklorizmusig. Történeti folklorisztikai tanulmányok.* Universitas Könyvkiadó, Budapest

DE VRIES, Jan

1978 *Heroic Song and Legend.* Ayer Publishing, New Hampshire

WALLACE, Anthony F. C.

1961 *Culture and Personality.* Random House, New York

1965 *Driving to Work.* In: M. Spiro (ed.): *Context and Meaning in Cultural Anthropology.* Free Press, New York

WALTER, François

2003 A város meghatározásának problémái a 19. századi Európában. *Korall: társadalomtörténeti folyóirat.* 11-12. sz. 183–198.

WEBER, Max

1987 *Gazdaság és társadalom. A megértő szociológia alapvonalai.* 1. kötet, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest

1999 *Gazdaság és társadalom. A gazdaság, a társadalmi rend és a társadalmi hatalom formái.* 2/4. kötet, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest

WEINRICH, Harald

2002 *Léthé. A felejtés művészete és kritikája.* Atlantisz Könyvkiadó, Budapest

WILHELM Gábor

2005 Kognitív térképek és városrepresentáció. In: N. Kovács Tímea et alii (szerk.): *Terek és szövegek. Újabb perspektívák a városkutatóban.* Kijárat Kiadó, Budapest, 29–48.

MAGYAR ÉRTELMEZŐ KÉZISZÓTÁR I. kötet, Juhász József—Szőke István—O. Nagy Gábor—Kovalovszky Miklós (szerk.), Akadémiai Kiadó, Budapest, 2001.

MAGYAR NÉPRAJZI LEXIKON III. kötet, Ortutay Gyula et alii (szerk.), Akadémiai Kiadó, Budapest, 1987.

ROMÁNIAI MAGYAR IRODALMI LEXIKON. Balogh Edgár et alii (szerk.), Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1981.